בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ג', י"ז בטבת תשס"ב (1 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **י"ז בטבת** – יום פטירתו של **ר' יעקב קרנץ – ה"מגיד מדובנא"**, בשנת תקס"ד (1804–5564). הרב קרנץ שנולד בליטא, שימש "מגיד מישרים" בערים שונות בגאליציה ובפולין. את פרסומו הגדול הוא רכש בתקופת 18 השנים ששימש מגיד בעיר דובנא. הוא נדד על פני ארצות וערים והגיע עד לברלין. משה מנדלסון כינהו "איזופוס היהודי". היה חביב על הגאון ר' אליהו מווילנא והיה מבאי ביתו. כשחלה הגר"א והלימוד והעיון היו קשים עליו, כתב למגיד מדובנא וביקשו לבוא אליו, לדרוש לפניו ולשמח בכך את לבו. להערכתו אליו של הגאון חלק מכריע בהערצה שהעריצוהו גם חוגי הלמדנים בליטא. דרשותיו של המגיד בנויות במתכונתה של הדרשה הקלאסית בישראל, והוא עשה שימוש מושלם בכל היסודות שלה. עיקר פרסומו בא לו על שום משליו שיש להם ערך לעצמם, והם נפוצו הרבה. כוחו הגדול היה בהמצאת משלים הלקוחים מהליכות החיים, שבאמצעותם פישט את רעיונותיו ועשה אותם שווים לכל נפש.

מגיד – מה הוא?
דרשן, מטיף ומוכיח בקהילות ישראל. בקצת קהילות היה המגיד חלק מן הממסד של הקהילה. הוא היה דורש בשבתות ובחגים, באירועים של שמחה או ר"ל של יגון. יותר מזה, היו מגידים שהיו מכתתים את רגליהם מקהילה לקהילה ודורשים בשבתות או ימי חול תמורת תשלום. [ר' יעקב לא רצה לעשות מדרשותיו "קרדום לחפור בו" ודרש דרשותיו בלא לקבל שכר. הוא התפרנס משותפות בעסקים עם חותנו.] [לקסיקון מן המסד ליהדות ולציונות / אנציקלופדיה לבית ישראל]

על הפסוק בפרשת השבוע, פר' "שמות", בה משה מקבל על עצמו את שליחות ה' לשוב למצרים כדי לגאול את עם ישראל, אומר לו הקב"ה: "**לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם...**" [שמות ג' 16], אומר המדרש – "כל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל." מסביר המגיד על-פי משל הבדל עיקרי בין נביאי האמת (הזקנים) לנביאי שקר:
בעיר רחוקה במדינת הודו פרץ מרד נגד המלך. כיצד פרץ המרד?
כל האספסוף, הארחי פרחי, התחילו להתאסף קבוצות-קבוצות, כתות-כתות, עד שהתאספו הרבה יחד, הפכו לגדוד גדול, ואז בחרו מבין האספסוף את האנשים הפרועים ביותר, והם נהיו להם לראשים.
כששמע המלך כך, מיד העמיד כנגדם צבא גדול. וכיצד?
בתחילה מינה את שר הצבא, אחרי-כן שרי אלפים ושרי מאות, וכל שר אסף לו מבין המון העם (שלא היו מורדים) אנשים מתאימים, עד אשר סידרו להם גדודים להלחם נגד המורדים.
הנמשל:
הקדוש-ברוך-הוא מפקיד את נביא האמת על כל הדור, אך הנביא מתחיל להגיד את נבואתו בפני הזקנים, החכמים, וגדולי הדור, והם משכנעים את המון העם.
מה שאין כן בנביאי השקר: הם מפתים את ההמון, כמו שנאמר: [משלי פרק יד] "**פתי יאמין לכל דבר...**" וכשההמון מושפע מהם, מיד מכריח את "ראשיו" ו"מנהיגיו" להאמין בהם.
זה שאמר הקב"ה למשה: "**לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם...**" – והם יאספו את כל העדה אליהם, אל הזקנים. וזה שאמרו חז"ל: "כל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל."

"**...ועת צרה היא ליעקב וממנה יוושע.**" [ירמיה ל' 7]

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של בנֵנו יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע בתוך שאר חולי ישראל